

ΔΙΗΜΕΡΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 2024 - 2025

ΜΑΡΙΑ ΤΡΑΓΓΟΛΑ, ΕΔΕ, ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΡΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2024

Η ΕΡΕΥΝΑ PIRLS

Η διεθνής έρευνα **Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS)** διεξάγεται από τον Διεθνή Οργανισμό για την Αξιολόγηση των Εκπαιδευτικών Επιτευγμάτων (The International Association for the Evaluation of Educational Achievement) (IEA). Η έρευνα παρέχει διεθνή συγκριτικά στοιχεία σχετικά με τις δεξιότητες κατανόησης κειμένων και τις στάσεις και συμπεριφορές των μαθητών και μαθητριών Δ' τάξης Δημοτικού απέναντι στην ανάγνωση κειμένων.

ΜΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ

Η PIRLS βασίζεται σε μια ευρεία έννοια του τι σημαίνει η ικανότητα ανάγνωσης - μια έννοια που περιλαμβάνει την ανάγνωση, όχι μόνο για την ευχαρίστηση που παρέχει, αλλά και για τον τρόπο που επιτρέπει σε κάποιον/α να βιώσει διαφορετικούς κόσμους, άλλους πολιτισμούς και μια σειρά από νέες ιδέες, διευρύνοντας έτσι την κατανόηση του παιδιού σε πολλαπλές αντιλήψεις και απόψεις.

ΝΕΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Η ανάγνωση σε ψηφιακά και διαδικτυακά περιβάλλοντα και η μάθηση μέσα από αυτά έχει καταστεί βασικός τρόπος με τον οποίο οι μαθητές και οι μαθήτριες αποκτούν πληροφορίες /αναγνωστικές εμπειρίες εντός και εκτός σχολείου.

Αυτό αφορά και στην ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων.

ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ (I)

- Ως επακόλουθο των νέων δεδομένων, παρουσιάζονται προκλήσεις σε σχέση με την ανάγνωση, την κατανόηση και τη μάθηση μέσω κειμένων σε ψηφιακά και διαδικτυακά περιβάλλοντα (π.χ. ιστοσελίδες).
-

Γιατί:

- Συχνά, περιέχουν πολλές σελίδες ή καρτέλες ή και ενσωματωμένους (υπερ)συνδέσμους, που επιτρέπουν την πλοήγηση σε άλλα κείμενα και άλλες πληροφορίες, με μη γραμμικό τρόπο.
- Για παράδειγμα, ο εντοπισμός και η κατανόηση πληροφοριών σε μία ή πολλές ιστοσελίδες απαιτεί υψηλότερα επίπεδα αυτορρύθμισης και δεξιότητες αξιολόγησης πληροφοριών, για να καθοριστεί αν οι πληροφορίες είναι κατάλληλες σύμφωνα με τις ανάγκες του/της αναγνώστη/αναγνώστριας.

ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ (2)

- Έτσι, η κατανόηση και η κατασκευή του νοήματος σε ψηφιακά και διαδικτυακά περιβάλλοντα απαιτεί συνδυασμό νέων και διαφορετικών (ψηφιακών) δεξιοτήτων με τις θεμελιώδεις διαδικασίες κατανόησης κειμένου.
- Χρειάζονται νέες ή και προσαρμοσμένες στρατηγικές και δεξιότητες, για την πλοήγηση σε ψηφιακά και διαδικτυακά κείμενα και τις συνοδευτικές τους λειτουργίες και δομές, για την επιτυχία στην ανάγνωση.

Σκοποί ανάγνωσης PIRLS (2026)

Λογοτεχνική εμπειρία (Literary Experience)

λογοτεχνικά κείμενα

Το Μαργαριτάρι

Από τη: Μαίρη Τζόσλιν
Εικονογράφηση: Μάιλ Σο

Κάτω στη θάλασσα, τα παιδιά συνήθιζαν να παίζουν μαζί. Πλούσιοι ή φτωχοί, όλοι συμμετείχαν στα ίδια παιχνίδια. Μια μέρα, πήγαν κατάδυση στα βαθύτερα νερά.

«Κοιτάξτε!», ξεφώνισε ένα αγόρι.
«Κοιτάξτε τι βρήκα!».

«Είναι ένα μαργαριτάρι», είπε ένας άλλος.
«Είναι πανέμορφο».

Τα παιδιά μαζεύτηκαν γύρω του, για να το δουν. Όλοι λαχταρούσαν να το αγγίξουν, καθώς μπορούσαν να δουν πόσο τέλειο και λαμπερό ήταν. Αλλά ποιος θα τολμούσε να κάνει τη μεγάλη ερώτηση...

«Μπορώ να το έχω; Σας παρακαλώ. Είναι τόσο υπέροχο». Ήταν ένα αγόρι που

Απόκτηση και χρήση πληροφοριών (Acquire and Use Information)

μη λογοτεχνικά κείμενα

Ψάχνοντας Τροφή

Σας παρουσιάζουμε τρεις μελέτες για τα πράγματα, τα οποία τρώνε τα μικρά έντομα και τους τρόπους με τους οποίους ψάχνουν για τροφή. Πρώτα, πρέπει να βρείτε αληθινά μυρμηγκία, ξυλόψειρες και σκουλήκια. Χειριστείτε τα με προσοχή και βεβαιωθείτε ότι τα επιστρέψατε εκεί απ' όπου τα βρήκατε, όταν ολοκληρώσετε τη μελέτη σας.

- Ακολουθήστε ένα Μονοπάτι Μυρμηγκιών
- Μελετήστε τις Ξυλόψειρες
- Φτιάξτε ένα Σπίτι Σκουληκιών

Πού να βρείτε μυρμηγκία, ξυλόψειρες και σκουλήκια

Τα μονοπάτια μυρμηγκιών τα εντοπίζουμε το καλοκαίρι. Στη μία άκρη θα υπάρχει τροφή, στην άλλη άκρη θα πρέπει να βρείτε την είσοδο μιας φωλιάς.

Στις ξυλόψειρες αρέσουν τα νωπά, σκοτεινά μέρη. Τις βρίσκουμε κάτω από κούτσουρα, κάτω από στοιβές νεκρών φύλλων και στους τοίχους.

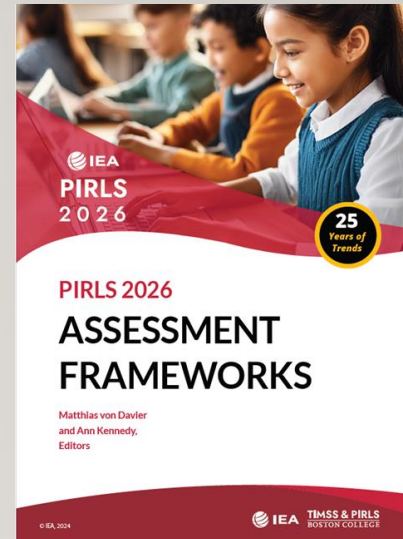

Τα σκουλήκια ζουν κάτω από πέτρες, σε φρεσκοσκαμμένο χώμα ή κοντά σε λιπάσματα. Βγαίνουν στην επιφάνεια τη νύχτα.

ΤΙ ΝΟΕΙΤΑΙ «ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ» ΣΤΗΝ PIRLS

Η PIRLS αξιολογεί 4 ευρείας βάσης διαδικασίες κατανόησης, που συνήθως χρησιμοποιούνται από τους / τις αναγνώστες / αναγνώστριες της Δ' τάξης:

- 1. Εστίαση και ανάκτηση δηλωμένων πληροφοριών**
- 2. Εξαγωγή ξεκάθαρων/άμεσων συμπερασμάτων**
- 3. Ερμηνεία και ενσωμάτωση ιδεών και πληροφοριών**
- 4. Αξιολόγηση και κριτική περιεχομένου και κειμενικών στοιχείων**

**Εντοπισμός και ανάκληση
ρητών πληροφοριών
κειμένου**

- 1.1.1. Εντοπισμός πληροφοριών στο γλωσσικό μέρος κειμένων
- 1.1.2. Εντοπισμός πληροφοριών σε μη γλωσσικούς σημειωτικούς τρόπους (π.χ., εικόνα, φωτογραφία)
- 1.1.3. Διάκριση βασικών και υποστηρικτικών πληροφοριών

**Εξαγωγή άμεσων
συμπερασμάτων**

- 1.1.4. Σύνδεση των πληροφοριών γλωσσικού μέρους με αυτές που αποδίδονται με άλλους σημειωτικούς τρόπους και αντίστροφα
- 1.2.1. Θέμα κειμένου και σχέση του με θεματική ενότητα ή και προβληματισμό
- 1.2.2. Πομπός/δημιουργός και αποδέκτης/ες κειμένου
- 1.2.3. Σκοπός κειμένου (π.χ., *ενημέρωση, έκφραση προσωπικής άποψης, αισθητική απόλαυση*)
- 1.2.4. Θέση, στάση, άποψη του πομπού/δημιουργού (π.χ., *υπέρ, εναντίον*)
- 1.2.5. Συγκείμενο κειμένου (π.χ., *τόπος, χρόνος, μέσο δημοσιοποίησης*)

**Ερμηνεία και ενσωμάτωση
ιδεών και πληροφοριών**

- 1.1.5. Συνοπτική απόδοση πληροφοριών
- 1.3.1. Ερμηνεία πληροφοριών για βασικά/ές νοήματα/ιδέες
- 1.3.2. Ερμηνεία/Ενσωμάτωση πληροφοριών για επιμέρους νοήματα/ιδέες
- 1.3.3. Εντοπισμός/Απόδοση κεντρικού θέματος/κεντρικής ιδέας/κυρίου νοήματος

**Αξιολόγηση και κριτική για
περιεχόμενο και κειμενικά
στοιχεία**

- 3.1.2. Σχέση περιεχομένου με θεματικό, επικοινωνιακό και κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο: θέμα, σκοπός, πομπός/δημιουργός, αποδέκτης/ες, πηγή
- 3.2.1. Επίδραση κειμένων σε αυτούς/ές και άλλους/ες
- 3.2.3. Προσωπικές θέσεις έναντι νοημάτων των κειμένων
- 3.2.4. Οπτική γωνία που υιοθετεί το κείμενο για άσκηση επιρροής σε αναγνώστες/ριες (π.χ., πώς παρουσιάζονται οι πληροφορίες σε μια διαφήμιση, οι χαρακτήρες σε ένα ψηφιακό παραμύθι)

ΙΣΤΟΡΙΚΟ (I)

- Η PIRLS διεξήχθη για πρώτη φορά το 2001 (35 χώρες) και από τότε διεξάγεται κάθε πέντε χρόνια. Στον προηγούμενο κύκλο της PIRLS, το 2021, στις συνθήκες που δημιούργησε η πανδημία, συμμετείχαν συνολικά 57 χώρες. Το 2026 η PIRLS θα διεξαχθεί για έκτη φορά και θα μετρά μία εμπειρία 25 χρόνων. Η Κύπρος έχει συμμετάσχει δύο φορές στην PIRLS, το 2001 και το 2021.
- Συμμετοχή στην έρευνα **PIRLS 2026** (Πιλοτική Φάση Άνοιξη 2025 και Κύριο Μέρος Άνοιξη 2026)

ΙΣΤΟΡΙΚΟ (2)

- Το 2026 ολοκληρώνεται η μετάβαση στην ψηφιακή αξιολόγηση. Αυτό σημαίνει ότι η PIRLS 2026 θα διεξαχθεί ψηφιακά, με τη χρήση Η. Υ.
- Συντονισμός: IEA (Amsterdam, The Netherlands)
- Εντούτοις, η PIRLS 2026 **δεν** αξιολογεί τις ψηφιακές δεξιότητες των μαθητών/μαθητριών, αλλά συνεχίζει να μελετά και να αξιολογεί τις δεξιότητες κατανόησης κειμένων.

ΤΙ ΣΥΛΛΕΓΕΙ Η ΕΡΕΥΝΑ

Πρωτίστως:

- Στοιχεία που αφορούν στην επίδοση των μαθητών/μαθητριών στην κατανόηση κειμένου (πληροφοριακού και λογοτεχνικού)

Αλλά και γενικές πληροφορίες που αφορούν:

- στις εθνικές πολιτικές για την προσέγγιση του γραμματισμού στην κατανόηση κειμένου στο αναλυτικό πρόγραμμα
- στον τρόπο οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος
- στην επίδραση του οικογενειακού περιβάλλοντος στη μάθηση των μαθητών/ριών
- στο σχολικό περιβάλλον και τους παρεχόμενους πόρους
- στον τρόπο διδασκαλίας

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα περιλαμβάνει:

- **Αξιολογήσεις:** Μαθητές/μαθήτριες διαβάζουν ποικίλα κείμενα (λογοτεχνικά και πληροφοριακά) και απαντούν σε ερωτήσεις που αξιολογούν την κατανόηση τους.
- **Ερωτηματολόγια:** Εκπαιδευτικοί, γονείς, και οι ίδιοι/ίδιες οι μαθητές/μαθήτριες απαντούν σε ερωτηματολόγια που εξετάζουν τις στάσεις τους προς την ανάγνωση και τις εκπαιδευτικές πρακτικές.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ PIRLS

- Η PIRLS προσφέρει πληροφόρηση στις συμμετέχουσες χώρες για τη λήψη αποφάσεων, με στόχο τη βελτίωση του γραμματισμού στην κατανόηση κειμένου μέσω της εκπαίδευσης.
- Δεν αποτελεί τη μόνη πηγή πληροφόρησης, είναι όμως σίγουρα μία **επιστημονικά έγκυρη** πηγή πληροφόρησης.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Οι συμμετέχουσες χώρες μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα δεδομένα για:

- ✓ αποτίμηση των επιδόσεων των εθνικών συστημάτων συγκριτικά με το διεθνές πλαίσιο
- ✓ έλεγχο των αποτελεσμάτων νέων εκπαιδευτικών πολιτικών ή μεταρρυθμίσεων
- ✓ εντοπισμό αδυναμιών με στόχο τη μεταρρύθμιση
- ✓ βελτίωση της εκπαιδευτικής και μαθησιακής διαδικασίας μέσω ανάλυσης των δεδομένων της έρευνας
- ✓ διενέργεια συναφών ερευνών (π.χ. έρευνα και σε άλλες τάξεις)
- ✓ συλλογή δεδομένων μέσω των ερωτηματολογίων για το περιβάλλον του σπιτιού και του σχολείου σε σχέση με τον γραμματισμό στην κατανόηση κειμένου.

ΠΙΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ

Η έρευνα PIRLS είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για την κατανόηση και την βελτίωση της διδασκαλίας της ανάγνωσης παγκοσμίως, γιατί συμβάλλει:

I. Στη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής:

Τα αποτελέσματα της PIRLS δίνουν πληροφορίες για την αποτελεσματικότητα των αναλυτικών προγραμμάτων σε διαφορετικές χώρες. Τα δεδομένα μπορούν να βοηθήσουν τους πολιτικούς και τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν τις αδυναμίες και τα δυνατά σημεία των εκπαιδευτικών συστημάτων.

2. Στη βελτίωση των διδακτικών μεθόδων:

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα ευρήματα της PIRLS για να προσαρμόσουν τις διδακτικές τους προσεγγίσεις. Οι πληροφορίες για το τι λειτουργεί καλά σε άλλες χώρες μπορούν να εφαρμοστούν για τη βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης στην τάξη, καθώς και στη βελτίωση των Αναλυτικών Προγραμμάτων.

3. Στη διεθνή συνεργασία και ανταλλαγή γνώσεων:

Επιτρέπει τη σύγκριση των επιδόσεων των μαθητών/μαθητριών σε παγκόσμιο επίπεδο, προσφέροντας μια εικόνα της κατάστασης της παιδείας ανάγνωσης διεθνώς. Οι εκπαιδευτικοί και οι ερευνητές μπορούν να μοιράζονται βέλτιστες πρακτικές και να συνεργάζονται για την επίλυση κοινών προβλημάτων στον τομέα της εκπαίδευσης.

4. Στην ανάπτυξη εργαλείων αξιολόγησης:

Η PIRLS αναπτύσσει προηγμένα εργαλεία αξιολόγησης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από σχολεία και εκπαιδευτικά συστήματα για την παρακολούθηση της προόδου των μαθητών και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

5. Στην ενίσχυση της σχολικής κουλτούρας ανάγνωσης:

Η έρευνα δίνει έμφαση στη σημασία της καλλιέργειας μιας σχολικής κουλτούρας που ενθαρρύνει την ανάγνωση. Τα σχολεία μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα αποτελέσματα για να δημιουργήσουν περιβάλλοντα που προάγουν την αγάπη για το διάβασμα.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ (I)

- **Περιορισμένη ηλικιακή ομάδα:**

Η έρευνα εστιάζει μόνο στον μαθητικό πληθυσμό της Δ' Δημοτικού. Αυτό σημαίνει ότι δεν παρέχει πληροφορίες για άλλες ηλικιακές ομάδες ή βαθμίδες εκπαίδευσης, γεγονός που περιορίζει την κατανόηση της συνολικής εκπαιδευτικής πορείας.

- **Πολιτισμικές διαφορές:**

Τα ερωτηματολόγια και τα κείμενα μπορεί να μην είναι πλήρως προσαρμοσμένα σε όλες τις πολιτισμικές και γλωσσικές ιδιαιτερότητες των χωρών που συμμετέχουν. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ (2)

- **Περιορισμένος χρονικός ορίζοντας:**

Η έρευνα διεξάγεται κάθε πέντε χρόνια. Αυτό σημαίνει ότι οι αλλαγές στις εκπαιδευτικές πολιτικές και πρακτικές μπορεί να μην καταγραφούν άμεσα, δημιουργώντας ένα χρονικό κενό στην αξιολόγηση.

- **Δυσκολίες στη μετάφραση και την προσαρμογή:**

Η μετάφραση των κειμένων (και ιδίως των λογοτεχνικών) και η προσαρμογή τους στις τοπικές συνθήκες μπορεί να παρουσιάσει δυσκολίες και να επηρεάσει την ακρίβεια των αποτελεσμάτων.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ (3)

- **Επιρροή εξωτερικών παραγόντων:**

Παράγοντες όπως η οικονομική κατάσταση της χώρας, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση των μαθητών, και άλλες κοινωνικές συνθήκες μπορούν να επηρεάσουν τα αποτελέσματα, αλλά δεν λαμβάνονται πάντα υπόψη στην ανάλυση.

- **Περιορισμένη ανάλυση αιτιών και αποτελεσμάτων:**

Η έρευνα παρέχει δεδομένα για το **τι συμβαίνει**, αλλά όχι πάντα για το **γιατί συμβαίνει**. Η κατανόηση των αιτιών πίσω από τις διαφορές στα αποτελέσματα είναι πιο πολύπλοκη και απαιτεί βαθύτερη ανάλυση πέρα από τα αριθμητικά δεδομένα.

ΕΝ ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΙ

- ✓ Η έρευνα PIRLS προσφέρει ουσιαστικές πληροφορίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση της διδασκαλίας της ανάγνωσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Μέσω της αξιολόγησης, της σύγκρισης και της ανάλυσης των δεδομένων, η PIRLS συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση της εκπαιδευτικής ποιότητας και της μαθησιακής εμπειρίας των μαθητών και των μαθητριών.
- ✓ Για να είναι πραγματικά η έρευνα PIRLS ένα αξιόπιστο εργαλείο για την κατανόηση και την βελτίωση της διδασκαλίας της ανάγνωσης και για να έχουμε μία ολοκληρωμένη κατανόηση των αποτελεσμάτων, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι περιορισμοί της έρευνας.

-
- ✓ Η συμμετοχή στην PIRLS δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μία επιπλέον δραστηριότητα, αλλά ως ευκαιρία να εστιάσουμε σε συγκεκριμένες περιοχές και δείκτες του ΑΠ Λογοτεχνίας, που σχετίζονται με την κατανόηση κειμένου.
 - ✓ Θα πρέπει να θεωρείται σημαντική η ανάγνωση και η κατανόηση για όλα τα σχολικά γνωστικά αντικείμενα.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

<https://keea-pirls.pi.ac.cy>

Θεωρητικό πλαίσιο/Αποδεδειγμένο υλικό/Αποτελέσματα / Ιστοχώρος για τα
σχολεία

Στοχευμένες επιμορφώσεις για την PIRLS κατά τη σχολική χρονιά 2024 - 2025